

Eseu despre relatiile dintre doua personaje ale unei comedii studiate

Scrive un eseu de 2 – 3 pagini despre relatiile dintre doua personaje ale unei comedii studiate. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului dramatic, semnificative pentru realizarea personajelor alese (constructia subiectului, particularitati ale compozitiei, modalitati de caracterizare, limbajul personajelor, notatiile autorului);
- evidentierea situatiei initiale a celor doua personaje, din perspectiva tipologiei in care se incadreaza. A statutului lor social, psihologic, moral etc.;
- relevarea trasaturilor celor doua personaje semnificative pentru ilustrarea relatiilor, prin raportare la doua episoade / secvente ale comediei alese;
- exprimarea unei opinii argumentate asupra relatiilor dintre cele doua personaje, din perspectiva finalului conflictului.

Comedia este specia genului dramatic, in versuri sau in proza, care are finalitate moralizatoare si produce rasul cititorului sau al spectatorului, prin folosirea a diferite tipuri de comic. Ca trasaturi generale ale comediei pot fi mentionate: destinata sa provoace rasul, personajele reprezinta categorii sociale diverse; subiectele sunt general umane, eroii intruchipand caractere (parvenitul obraznic, sclavul siret, aristocratul mandru); conflictul se plaseaza intre aparenta si esenta (doar aparent, valorile sunt false); deznodamantul este vesel, stilul – parodic. Conflicturile dramatice in comedie sunt derizorii, de nivel exterior, si ilustreaza ridicolul preocuparilor personajelor

Comedie de moravuri, care dezvaluie viata publica si de familie a unor politicieni care, ajunsi la putere si rosi de ambitii, sunt caracterizati de o crestere brusca a instinctelor de parvenire, O scrisoare pierduta se inscrie in seria operelor caragialiene care au ca tema vanitatea.

Actiunea piesei se desfasoara in "capitala unui judet de munte", pe fondul agitat al unei campanii electorale. Aici are loc conflictul intre ambitiosul avocat Nae Catavencu, din "opozitie", care aspira spre o cariera politica, si grupul conducerii locale (prefectul stefan Tipatescu, "prezidentul" Zaharia Trahanache). Pentru a-si forta rivalii sa-l propuna candidat in locul lui Farfuridi, Catavencu ameninta cu un santaj. Instrumentul de santaj este o "scrisorica de amor" a lui Tipatescu, trimisa doamnei Zoe Trahanache, sotia "prezidentului"; pierduta de Zoe, scrisoarea este gasita de un cetatean turmentat si subtilizata de Catavencu. santajul o sperie pe Zoe, care, pentru a nu fi compromisa public, exercita presiuni asupra celor doi "conducatori" ai judetului si obtine promisiunea candidaturii lui Catavencu. Asadar, intriga piesei este determinata de sugestia unui cuplu de personaje care contravine normelor morale – sotia "prezidentului" Trahanache este amanta "amicului" si prefectului stefan Tipatescu.

Cand conflictul provocat de scrisoarea pierduta pare sa fie rezolvat, urmeaza o "lovitura de teatru": de la Bucuresti se cere, fara explicatii, sa fie trecut pe lista candidatilor un nume necunoscut –

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Agamemnon Dandanache. Reactiile celor din jur sunt diferite: Zoe e disperata, Catavencu – amenintator, Farfuridi si Branzovenescu – satisfacuti ca rivalul lor a pierdut, Tipatescu – nervos. Trahanache este singurul personaj care nu-si pierde cumpatul, avand "putintica rabdare" si gandindu-se la un mod de rezolvare a conflictului fara a contesta ordinele "de sus".

Interesele contrare determina un conflict deschis in timpul sedintei de numire oficiala a candidatului, cand Pristanda pune la cale un scandal menit sa-l anihileze pe Catavencu. in incaierare, acesta pierde palaria in care era ascunsa scrisoarea si dispare, provocandu-i emotii intense "coanei Joitica". Dandanache, sosit de la Bucuresti, isi dezvaluie strategia politica, asemanatoare cu aceea a lui Nae Catavencu, numai ca la un nivel mult mai inalt si cu mai multa ticalosie. Nae Catavencu schimba tactica parvenirii, flatand-o pe Zoe, generoasa dupa ce isi recapata scrisoarea cu ajutorul cetateanului turmentat. in final, toata lumea se impaca, "micile pasiuni" dispar ca prin farmec, Dandanache e ales "in unanimitate", Nae Catavencu tine un discurs banal, dar zgomotos la serbarea populara determinand reconcilierea fostilor adversari.

Atmosfera e de carnaval, de mascarada, fiind accentuata de mutica saltareata condusa de Pristanda.

Tehnica de constructie a subiectului este aceea a amplificarii treptate a conflictului. Initial, apar in scena Tipatescu, Trahanache, Zoe, alarmati de un eveniment dezvaluit partial. Apoi, in prim plan apare Catavencu, santajistul, iar aceasta prezenta contureaza conflictul fundamental, care asigura unitatea de actiune a piesei. La acest conflict, se adauga conflicte secundare, determinate de interventiile cuplului Farfuridi – Branzovenescu si de aparitia neasteptata a "depesei" cu numele lui Dandanache. Rezulta un ghem de complicatii, care acumuleaza progresiv altele, ca un bulgare de zapada in rostogolire.

Amplificarea conflictului se realizeaza prin: intrarile repetate ale cetateanului turmentat, care creeaza o stare de tensiune, niciodata rezolvata, pentru ca, neaducand scrisoarea, conflictul declansat de pierderea ei nu se stinge; apoi, prin evolutia adversarilor; Catavencu e infrant, desi pare ca va castiga, iar Tipatescu – Trahanache – Zoe triumfa, desi erau pe punctul de a pierde. Interferenta finala a intereselor tuturor personajelor aflate in conflict accentueaza atitudinea ironica a dramaturgului, pentru ca fostii adversari se impaca, satisfacuti de ceea ce au obtinut, dar, mai ales, de propria imagine. Satisfactia vanitatii defineste scena finala.

Locul central in economia piesei este ocupat de cuplul Tipatescu – Zoe Trahanache. Cei doi se subordoneaza unor tipuri comice care sugereaza anumite trasaturi de caracter – Tipatescu se inscrie in tipul primului amoret, Zoe ilustreaza tipul cochetei si al adulterinei. Ca majoritatea personajelor din piesa, Zoe si Tipatescu sunt individualizate prin modalitati de caracterizare complexa – de la caracterizarea directa facuta de autor in didascalii, dar si de alte personaje pe parcursul actiunii, la caracterizarea indirecta, care insumeaza gesturi, reactii, atitudini. stefan Tipatescu, prefectul judetului, corespunde junelui-prim din teatrul clasic, fixat insa, prin relatia cu Zoe si prin abandonarea propriilor aspiratii, intr-un triunghi conjugal banal si tihnit, banuit

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

de toti si transformat de Catavencu in obiect de santaj. Prefectul judetului de munte in care se desfasoara actiunea piesei este personajul cel mai important in organizarea procesului electoral. Fire autoritara si hotarata, el administreaza judetul ca pe propria mosie. Abuzand de functia pe care o detine, el dispune arestarea lui Catavencu, dornic sa impiedice publicarea scrisorii compromitatoare si sa restabileasca ordinea care ii convine: "Du-te, Ghita, ia jandarmii... viu ori mort, trebuie sa mi-l aduci la politie". Orgolios si incapabil sa accepte compromisuri, stefan Tipatescu este un personaj autoritar numai in aparenta. in realitate, Zoe reuseste sa il determine sa accepte candidatura lui Catavencu, apeland la metode de convingere tipic feminine: lacrimi, lesinuri, tipete.

Caracterizarea indirecta se realizeaza prin consemnarea gesturilor, a atitudinilor si prin limbaj. Didascaliiile si limbajul folosit il arata violent si impulsiv: "(Izbucnind): Mizerabile! (Catavencu face un pas inapoi) Canalie nerusinata! Nu stiu ce ma tine sa nu-ti zdrobesc capul... (Se repede, ia un baston de langa perete si se intoarce turbat catre Catavencu)". Ridicolul personajului rezulta din ceea ce vrea sa para si ceea ce este el in realitate.

Ca si alte personaje din comedie, stefan Tipatescu este imbatat de sentimentul propriei importante. El se considera indreptatit sa emita pretentii uneori exagerate, pentru ca are impresia ca functia politica pe care o detine e un act de misionarism, data fiind abandonarea unei cariere politice stralucite pentru a ramane prefect intr-un judet pe care il dispretuieste. Realitatea este ca personajul se complace intr-o situatie pe care el insusi a creat-o, dar profita de faptul ca cei din jur nu sunt suficient de versati pentru a manevra sforile politicii locale si isi asigura, in acelasi timp cu un confort personal demn de invidiat, si o aura de martir, sugerata prin autocaracterizare: "mi-am sacrificat cariera si am ramas intre d-voastra ca sa va organizez partidul!" Fanica Tipatescu e condus, ca majoritatea personajelor Scrisorii pierdute, de ambitie.

Relatia cu Zoe il determina sa se creada irezistibil. De altfel, personajul se comporta in conformitate cu trasaturile tipului ilustrat, limbajul folosit in scrisoarea adresata lui Zoe accentuand ridicolul situatiei in care se afla si sustinand contrastul dintre aparenta si esenta: "Scumpa mea Zoe, venerabilul merge deseara la intrunire. Eu trebuie sa stau acasa, pentru ca astept depesi de la Bucuresti, la care trebuie sa raspunz pe data; poate chiar sa ma cheme ministrul la telegraf. Nu ma astepta, prin urmare, si vino tu la cocoselul tau, care te adora, ca totdeauna, si te saruta de o mie de ori, Fanica"

Relatia cu Zoe atenuaza aspiratiile politice ale prefectului. Se poate banui ca Fanica o iubeste sincer, pentru ca e dispus sa renunte chiar la confortul pe care i-l asigura functia, propunandu-i sa fuga impreuna. Indignarea lui Zoe modereaza entuziasmul lui Tipatescu si il determina, in cele din urma, sa sprijine candidatura lui Catavencu.

Celelalte personaje il caracterizeaza din mai multe puncte de vedere, in functie de interesele care le apropie sau le despart. Zaharia Trahanache considera ca "E baiat bun, dar cam iute" si sustine cu tarie: "Eu n-am prefect, eu am prietin!" Nae Catavencu il considera imoral, dezvaluindu-i abuzurile in Racnetul Carpatilor, ziar in care prefectul este numit "vampir", "canalie". incadrarea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

cea mai exacta a lui Tipatescu o face Pristanda: "mosia – mosie, fonctia – fonctie, coana Joitica – coana Joitica: trai neneaco, cu banii lui Trahanache (luandu-si seama)... babachii"

Prefectul e atat de imbatat de propria putere, incat tot ceea ce face, toate masurile pe care le ia – inclusiv arestarea abuziva a lui Catavencu – i se pare firesc si perfect justificat. Personajul trece de la stari de calm detasat la accese de violenta, comportamentul ilustrand pretentiile de civilizatie, neconfirmate insa de atitudini. in ciuda ambitiilor si a pretentiilor de a fi considerat o persoana marcanta, Tipatescu e condamnat sa ramana un anonim. O indica si numele, care il fixeaza in banalitate – tip se asociaza cu cel mai comun sufix, facut celebru de Tudor Musatescu, intr-o comedie – escu.

Ca si Tipatescu, care e mai putin ironizat decat celelalte personaje ale piesei, Zoe Trahanache este cea mai distinsa dintre toate personajele feminine ale teatrului caragialian. Nimic nu o incadreaza in categoria ignorantelor sau a femeilor vulgare.

Zoe este un personaj voluntar, care joaca o comedie a slabiciunii feminine. Sperziata de santajul lui Catavencu, incearca sa-l convinga pe Tipatescu sa accepte conditiile avocatului, facand uz de lacrimi, lesinuri si de santaj sentimental. Chiar daca ambitia lui Tipatescu il impinge sa nu ia in seama pretentiile lui Catavencu (a respinge pretentiile lui Catavencu ar insemna s-o compromita pe Zoe si sa-si distruga orice pozitie in politica locala; a le satisface – sa ridice impotriva-i toate fortele centrale, ratandu-si astfel definitiv ascensiunea, pana atunci numai amanata), ambitia lui Zoe se impune, pentru ca ea nu are nici un motiv sa doreasca avansarea lui Tpatescu, fiind preocupata numai de mentinerea functiei lui actuale ("Cum o sa mai poata ramane Fanica prefect?"). Restul ii apare derizoriu in raport cu pericolul care o pandeste. Scena VI din actul II al comediei aduce in prim plan ambitia ei sociala:

"Daca ambitia ta, daca nimicurile tale politice le pui mai presus de rusinea mea, de viata mea, lasa-ma! Sa mor..." De aici exasperarea ei in fata rezistentei prefectului si hotararea infrangerii incapatanarii lui cu orice pret. Situatiile dobandeste accente dramatice. Zoe adopta vocabularul specific unei eroine de drama romantica, dar vorbele ei sunt lipsite de desavarsire de suportul emotiv adecvat: "Omoara-ma pe mine, care te-am iubit, care am jertfit totul pentru tine..." in realitate, eroina nu a jertfit decat o fidelitate conjugala precara, singurul "sacrificiu" veritabil apartinandu-i lui Tipatescu, ramas in judet la insistentele ei.

Contradictia apare cu atat mai pregnantă, cu cat Zoe dovedise puțin înainte ca nu e dispusa sa renunte la nici unul dintre atributele pozitiei sale in societate. Zoe e ridicola prin manifestari, dar, spre deosebire de alte personaje feminine din teatrul lui I. L. Caragiale, nu e ironizata pana la sarcasm. intr-o oarecare masura, reactiile ei se justifica daca se tine seama de pozitia sociala dobandita cu efort si de dorinta ei arzatoare de a nu-si pierde influenta de care este constienta. Spre deosebire de Mita Baston sau de Didina Mazu, Zoe Trahanache a depasit stadiul mahalalei si nu mai vrea sa se intoarca acolo.

Scenele dintre Zoe si Tipatescu parodiaza toposuri din dramele romantice (fuga perechii de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

indragostiti, ruperea legaturilor cu un mediu ostil, care se opunea implinirii sentimentelor). Scena VI din actul II al comediei este ilustrativa in acest sens. Tipatescu ii face declaratii infocate, dar Zoe e preocupata de aparentele sociale:

Tipatescu: Atunci, daca nu e alta scapare... Zoe! Zoe! Ma iubesti...

Zoe: Te iubesc, dar scapa-ma.

Tipatescu: Sa fugim impreuna...

Zoe (retragandu-se): Esti nebun? Dar Zaharia? Dar pozitia ta? Dar scandalul si mai mare care se ar aprinde pe urmele noastre?

Tipatescu (descurajat): Atunci nu ne ramane nimic de facut!

Zoe: Ba da!

Tipatescu: Ce?

Zoe: Sa sprijinim candidatura lui Catavencu!"

in relatie cu Tipatescu, Zoe e rationala (refuza fuga cu Tipatescu pentru ca ii pasa prea mult de "barfele" celorlalti) si voluntara. Tipatescu cedeaza la toate amenintarile ei si aceasta atitudine reliefeaza o trasatura de caracter dominanta a personajului feminin – voluntarismul. Relatia celor doua personaje are o evolutie care se inscrie in parametrii comediei. in final, satisfacuta ca onoarea ei nu a fost patata, Zoe e intelegatoare si tandra, generoasa si fermecatoare: "Acum sunt fericita... Putin imi pasa daca ai vrut sa-mi faci rau si n-ai putut.", ii spune ea lui Catavencu, pe care il determina sa conduca serbarea populara prilejuita de incheierea procesului electoral. Tipatescu se retrage in umbra ei, confirmandu-i autoritatea

Considerentele de reputatie sociala si cariera politica si-au subordonat in intregime sentimentul, care – pentru o mai pregnanta ilustrare a cheii comice – se exprima prin epistole de un gust indoielnic ("Nu ma astepta prin urmare si vino tu la cocoselul tau, care te adora, ca totdeauna, si te saruta de o mie de ori") si prin fraze care isi tradeaza originea livresca ("A!... cum pot sa iubesc pe omul asta!"). in aceeasi nota comica se inscriu lesinurile lui Zoe si revenirile instantanee. Cu asemenea manifestari ce demonstreaza cele mai adanci trairi de care sunt capabili, Zoe si Tipatescu pastreaza unitatea de atmosfera a comediei, ferind-o de orice alunecare sentimentala. Evolutia relatiilor dintre Tipatescu si Zoe confera diversitate tipurilor de personaje ilustrate si, astfel, viziunea de ansamblu a comediei castiga in obiectivitate.